

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра обліку і аудиту

ПРОГРАМА КУРСУ

з дисципліни

**«ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА НА ПІДПРИЄМСТВАХ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»**

Харків – 2014

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри обліку і аудиту 15 серпня 2012 р., протокол №1.

Призначено для студентів і слухачів ІППК напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр.

Укладачі:

професори Н.В. Чебанова,
Т.І. Єфіменко

Рецензент

проф. О.Г. Кірдіна

ПРОГРАМА КУРСУ

з дисципліни

«ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА НА ПІДПРИЄМСТВАХ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»

Відповідальний за випуск Єфіменко Т.І.

Редактор Решетилова В.В.

Підписано до друку 25.12.12 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 25. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Українська державна академія залізничного транспорту

Кафедра «Облік і аудит»

ПРОГРАМА КУРСУ

з дисципліни

**«ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА НА ПІДПРИЄМСТВАХ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»**

для студентів і слухачів ІППК напряму підготовки 6.030509
«Облік і аудит» освітньо-кваліфікаційного рівня *бакалавр*

Харків 2014 рік

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри обліку і аудиту 15 серпня 2012 р., протокол №1.

Призначено для студентів напрямку підготовки «Облік і аудит».

Укладачі:

професори Н.В. Чебанова,
Т.І. Єфіменко

Рецензент

проф. О.Г. Кірдіна

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Облікова політика” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит». Предмет дисципліни: визнання, оцінка і подання у фінансовій звітності підприємств активів, зобов’язань, власного капіталу, доходів, витрат, фінансових результатів, потоків грошових коштів.

1 Мета і завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета: формування системи теоретичних знань і набуття практичних навичок з регламентування принципів ведення обліку і вибору сукупності конкретних методів і форм ведення бухгалтерського обліку на основі загальноприйнятих правил та особливостей діяльності суб’єктів господарювання.

1.2 Основні завдання вивчення дисципліни: набуття теоретичних знань і практичних навичок свідомого, обґрунтованого формування облікової політики, обґрунтування вибору елементів облікової політики з урахуванням організаційних і технологічних особливостей підприємств, вимог чинного законодавства, стандартів бухгалтерського обліку, потреб та запитів менеджменту різного рівня.

1.3 У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теоретичні підґрунтя формування облікової політики, обґрунтування методів оцінювання з урахуванням організаційних і технологічних особливостей підприємств, вимог чинного законодавства, стандартів бухгалтерського обліку, потреб та запитів менеджменту різного рівня;

вміти: формувати облікову політику залізничних підприємств; реалізовувати вимоги стандартів бухгалтерського обліку щодо визнання, оцінювання та відображення в обліку капіталу, зобов’язань, доходів, витрат та фінансових результатів, їх подання у фінансовій звітності, інтерпретація змісту фінансової звітності.

2 Зміст дисципліни

Тема 1. Нормативно-законодавчі вимоги і складові елементи облікової політики

Державне регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні. Склад, загальний зміст і призначення ПСБО. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 - "Загальні вимоги до фінансової звітності". Форми бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Положення про бухгалтерію.

Тема 2. Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності та інтереси економічної безпеки підприємства, як визначальні чинники змісту облікової політики

Зміст фінансової звітності та її призначення. Подання та оприлюднення фінансової звітності. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 - "Баланс", Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 - "Звіт про фінансові результати", Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 - "Звіт про рух грошових коштів", Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 - "Звіт про власний капітал".

Тема 3. Документальне оформлення облікової політики підприємств залізничного комплексу

Наказ про облікову політику підприємства. Первинні документи та облікові реєстри. Графік документообігу. Положення про бухгалтерську службу підприємства. Посадові вимоги до облікового персоналу підприємства. Формування робочого плану рахунків. Організація інвентаризаційної роботи.

Тема 4. Нормативно-методичні засади й особливості оцінювання і реєстрації в обліку елементів фінансової звітності

Організація інвентаризаційної роботи. Первинна вартість об'єктів . Справедлива вартість. Дисконтована вартість. Чиста вартість реалізації. Зміна оцінки, виправлення помилок та зміни облікової політики.

Тема 5. Методичні складові облікової політики щодо об'єктів необоротних активів підприємств залізничного комплексу

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 – «Основні засоби»: визначення первинної вартості, строк корисного використання, амортизаційна політика, витрати на поліпшення необоротних активів, дооцінка і уцінка основних засобів, ліквідаційна вартість,

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 – "Нематеріальні активи": визнання у звітності досліджень і розробок, строк корисного використання, амортизаційна політика; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 – "Будівельні контракти": ступінь виконання контракту, визнання доходів, витрат від контракту по періодах звітності; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 – "Зменшення корисності активів": цінність використання, відновлювальна вартість, втрата корисності, відновлення корисності. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 – «Фінансові витрати»: кваліфіковані активи, відсотки по кредитах, розподіл фінансових витрат.

Тема 6. Методичні складові облікової політики щодо окремих об'єктів фінансових активів підприємств залізничного комплексу

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 – «Дебіторська заборгованість»: чиста вартість реалізації, методи формування резерву сумнівних боргів, безнадійна дебіторська заборгованість; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 - "Фінансові інвестиції": фінансові інвестиції в асоційовані, сумісні і дочірні компанії; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 - "Фінансові інструменти": фінансові активи, фінансові зобов'язання, інструменти капіталу, деривативи. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 - "Оренда": визнання наслідків договору фінансової або операційної оренди у звітності орендодавця та орендаря.

Тема 7. Методичні складові облікової політики щодо окремих об'єктів поточних активів підприємств залізничного комплексу

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 - "Запаси": методи первинного визнання запасів, методи оцінки запасів, методи оцінювання запасів при їх вибутті, незавершене виробництво, як вид запасів; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 – «Інвестиційна нерухомість»: оцінка активів при переведенні в інвестиційну нерухомість, подання інвестиційної нерухомості у фінансовій звітності.

Тема 8. Методичні складові облікової політики щодо окремих об'єктів зобов'язань забезпечень і резервів підприємств залізничного комплексу

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 - "Зобов'язання": класифікація зобов'язань, методи оцінки довгострокових зобов'язань; умовні зобов'язання і резерви. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 - "Виплати співробітникам": види виплат персоналу, що використовують підприємства, види пенсійних планів, актуарні прибутки; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 - "Діяльність, яка закінчується": принцип безперервності діяльності, вимоги до подання у звітності інформації про вибуття господарського сегмента, методи оцінювання активів у діяльності, яка закінчується.

Тема 9. Методичні складові облікової політики щодо об'єктів власного капіталу підприємств, доходів, витрат і фінансових результатів підприємств залізничного комплексу

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 - "Дохід, класифікація, умови визнання і подання у фінансовій звітності; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 - "Витрати": класифікація, умови визнання і подання у фінансовій звітності; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 - "Податок на прибуток": відстрочені податкові зобов'язання і відстрочені податкові активи, витрати з податку на прибуток. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 - "Прибуток на акцію": методи розрахунку показника «прибуток на акцію»; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 "Платіж на основі акцій"; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 - "Розкриття інформації про пов'язаних осіб".

Тема 10. Методичні складові облікової політики щодо подання консолідованої звітності підприємств залізничного комплексу

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 - "Об'єднання підприємств": вимоги щодо подання у звітності інформації про об'єднання підприємств; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 - "Консолідована фінансова звітність"; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 - "Звітність по сегментах": подання у звітності інформації щодо господарських і географічних сегментів.

Тема 11. Методичні складові облікової політики щодо подання об'єктів обліку за галузевою специфікою та формами організації бізнесу

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 - "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 - "Біологічні активи"; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 - "Витрати на розвідку запасів корисних копалин".

Тема 12. Методичні підходи до виконання процедур зміни облікової політики, зміни облікових оцінок, виправлення помилок в обліку та звітності

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 - "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах"; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 - "Вплив змін валютних курсів"; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 - "Вплив інфляції".

Тема 13. Особливості облікової політики підприємств залізничного комплексу

Порядок складання та погодження розпорядчого документа щодо впровадження облікової політики. Система управлінського обліку і облікова політика на підприємстві.

3 Засоби діагностики успішності навчання

Дисципліна має два змістових модулі, які охоплюють матеріал усіх тем.

Рівень знань студентів оцінюють за 100-бальною системою, контролюючи якість виконання:

- контрольного опитування у вигляді письмових тестів та письмових відповідей на запитання;
- індивідуальних завдань РГР;
- самостійної роботи з підготовки контрольних питань за матеріалами курсу (4 питання по 5 балів).

4 Критерії оцінювання знань і вмінь студентів та розподіл балів, які отримують студенти

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в УкрДАЗТ використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль			
Поточне тестування	Індивідуальна робота, в т.ч. розрахунково-графічна робота	Активність під час занять: - відвідування лекцій; - практичні завдання; - самостійна робота	Сума балів за модуль
До 20	До 30	50	До 100

Об'єктами контролю та поточного оцінювання знань є:

- 1) систематичність роботи студента шляхом виконання завдань та відповіді на заняттях;
- 2) виконання практичних завдань в аудиторії;

- 3) виконання завдань для самостійної роботи;
- 4) виконання модульних контрольних робіт;
- 5) виконання вибіркової роботи студентом.

Поточне оцінювання визначає рівень засвоєння матеріалу змістових модулів, які входять до складу відповідного модуля. Максимальна кількість балів складає 20. Максимальна кількість балів за поточне тестування чергового змістового модуля у складі модуля визначається за формулою

$$B_i = \sum(K_i \times B_{пт}) / \sum K_i,$$

де B_i – максимальна оцінка змістового модуля у балах;

$B_{пт}$ – максимальна кількість балів за поточне тестування у модулі, $B_{пт} = 20$;

K_i – ваговий коефіцієнт i -го змістового модуля.

Значення вагових коефіцієнтів:

- змістовий модуль 1: $K_1=0,7$;
- змістовий модуль 2: $K_2=0,5$.

За складову *“Відвідування лекцій”* бали не нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більше 50 % лекційних занять у модулі з неповажних причин. За відвідування кожної лекції понад 50 % (5 лекцій) нараховується по 2 бали. Студенти, які проявили активність при обговоренні питань та вирішенні конкретних завдань на занятті отримують бали за активність роботи, які враховуються як результати опитування.

Максимальна сума становить 10 балів.

У складовій *“Практична та самостійна робота”* оцінюється рівень засвоєння студентом розділів і питань курсу, які призначені для самостійного вивчення. Оцінювання проводиться шляхом тестування та опитування студентів. На кожному занятті спочатку проводиться опитування теоретичного матеріалу з відповідної теми. Кожен студент має бути опитаний за семестр не менше 6 раз. Результати опитування оцінюються викладачем за такими критеріями:

- повна і правильна відповідь на питання - 5 балів;
- неповна або відповідь з помилками в залежності від її змісту - від 0 до 4 балів;
- відсутність відповіді або повністю неправильна відповідь - 0 балів.

Таким чином, студент може за семестр набрати за систематичну роботу від 0 до 30 балів.

Студенти виконують практичні завдання в письмовій формі з належним їх оформленням згідно з планами проведення практичних занять (розділ 5 цієї програми) та здають їх (презентують викладачеві). Таких завдань за семестр виконується не менше 15. Кожне з них при правильному виконанні після співбесіди (захисту) оцінюється в 2 бали, якщо завдання виконане неякісно - 1 бал. Невиконання (не презентація) завдання - 0 балів.

На першому практичному занятті студенти виконують 2 практичних завдання згідно з планом, кожне з яких оцінюється від 0 до 2 балів за наведеними вище критеріями. Перед проведенням практичних робіт проводиться опитування теоретичного матеріалу за темами 1-2 з оцінюванням відповіді кожного студента в інтервалі від 0 до 5 балів. Таким чином, студент на першому практичному занятті може отримати від 0 до 9 балів.

На другому практичному занятті проводиться опитування кожного студента за темами 3-4 з оцінюванням відповідей в інтервалі від 0 до 5 балів за наведеними вище критеріями. На цьому занятті виконуються 3 практичних завдання, кожне з яких оцінюється викладачем під час виконання від 0 до 2 балів. Таким чином, "ціна другого заняття" - 11 балів.

На третьому практичному занятті проводиться опитування кожного студента з питань теми 5 з оцінюванням кожної відповіді за наведеними вище критеріями в інтервалі від 0 до 5 балів. Після цього виконуються два практичних завдання, які оцінюються в кінці заняття оцінками від 0 до 2 балів кожне. Таким чином, "ціна третього заняття" - 9 балів.

На четвертому практичному занятті кожен студент опитується з теоретичних питань теми 5-6 з оцінюванням кожної відповіді за наведеними вище критеріями в інтервалі від 0 до 5 балів. Після цього студенти виконують три практичні завдання, кожне з яких оцінюється від 0 до 2 балів за наведеними вище критеріями. Під час четвертого заняття студент може отримати до 11 балів.

На п'ятому практичному занятті кожен студент підлягає опитуванню з теоретичних питань теми 7 з оцінюванням кожної відповіді за наведеними вище критеріями в інтервалі від 0 до 5 балів. Після цього студенти виконують два практичних завдання, кожне з яких оцінюється в інтервалі від 0 до 2 балів. Таким чином, "ціна п'ятого заняття" - 9 балів.

Шосте практичне заняття починається з опитування студентів за темою 8 з оцінюванням кожної відповіді за наведеними вище критеріями в інтервалі від 0 до 5 балів. Після опитування виконуються два практичних завдання, кожне з яких оцінюється в інтервалі від 0 до 2 балів. Разом оцінка практичного заняття - 9 балів.

На сьомому занятті спочатку виконуються контрольномодульна робота з дисципліни "Облікова політика", яка оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів. Залишок часу (15-20 хв) використовується для складання підсумкового документа контролера (практичне завдання), яке оцінюється від 0 до 1 бала.

Разом за всі практичні заняття студент може отримати:

- а) за усні відповіді під час опитування теоретичного матеріалу - до 30 балів;
- б) за виконання 15 практичних завдань - до 30 балів;
- в) за виконання під час практичного заняття модульної контрольної роботи - 10 балів.

Максимальна сума, яку може набрати студент, – 30 балів (8 занять).

Кожне практичне заняття оцінюється за трьома рівнями: "відмінно" – 2,5 бали; "добре" – 1,5 бали; "задовільно" – 0,5 бали.

У складовій "*Індивідуальна робота*" оцінюється якість виконання та захисту рефератів. Кожен з двох модулів передбачає виконання та захист одного реферату, оцінювання якого проводиться за трьома рівнями: "відмінно" – 10 балів; "добре" - 8 балів; "задовільно" – 5 балів.

Кожен студент обирає тему з наданої тематики рефератів і презентує реферат до 10 грудня. При повному правильному висвітленні теми оцінка реферату - 10 балів. Відсутність у рефераті висвітлення теми або наявність суттєвих помилок у відповідях - 0 балів. Реферат з неповною відповіддю, з помилками - 5 балів.

Кожен студент отримує від викладача індивідуальні завдання з питань, віднесених до самостійного опрацювання дисципліни. Завдання видаються за графіком, наведеним у робочій навчальній програмі, і передбачено також їх виконання в установлені терміни. Кожне правильно, якісно і своєчасно виконане завдання оцінюється в 2 бали. Разом за 5 завдань студент має отримати до 10 балів.

Разом обов'язкова самостійна робота оцінюється до 20 балів.

Крім того, другий модуль передбачає оцінювання оцінюється якість виконання та захисту роботи. Протягом семестру студенти з дисципліни "Облікова політика" виконують одну контрольну роботу, яка охоплює теми 3-8 і має 4 питання (задачі).

При повній правильній відповіді на кожне питання студент отримує разом за контрольну роботу 10 балів.

Повна правильна відповідь на окреме одне питання дає 2,5 бали.

Відсутність відповіді або неправильне рішення задачі оцінюється в 0 балів.

У залежності від ступеня повноти відповіді та її правильності оцінка може диференціюватися від 0,5-2 балів.

Максимальна кількість балів складає 30 балів.

До перелічених складових модульної оцінки можуть нараховуватися *додаткові бали* за участь студента у науковій роботі, підготовці публікацій, робіт на конкурси, участь в олімпіадах тощо.

Студент самостійно обирає тему чи окреме питання для дослідження за літературними джерелами (огляд публікацій) чи даними базового підприємства (аналітичний звіт). Виконана в письмовій формі (за вимогами, аналогічними реферату) завдання презентується і після співбесіди з викладачем оцінюється в межах від 0 до 10 балів.

На останньому практичному занятті сумарна оцінка в балах за результатами всіх видів поточної успішності записується у відомість обліку поточної та підсумкової успішності.

Кількість додаткових балів визначається на розсуд викладача, але у сумі не більш 100 балів разом з переліченими складовими модульної оцінки. Обґрунтованість нарахування студенту додаткових балів розглядається на засіданні кафедри та оформлюється відповідним протоколом.

Отримана таким чином сума балів доводиться до відома студентів перед проведенням модульного контролю. Студентам, які набрали від 60 до 100 балів і згодні з цією сумою, відповідна оцінка модуля проставляється у заліково-екзаменаційну відомість.

У разі незгоди студента з отриманою сумою балів або якщо вона складає менше 60 балів, її можна покращити за рахунок участі студента у процедурі *модульного контролю*.

Кількість балів, яка може бути отримана за результатом модульного контролю, дає студенту можливість для підвищення оцінки поточного контролю на один ступінь за державною шкалою:

- з “4” (75-89 балів) на “5” (90-100 балів);
- з “3” (60-74 бали) на “4” (75-89 балів);
- з “2” (35-59 балів) на “3” (60-74 бали).

Таким чином, максимальна кількість балів модульного контролю коливається у межах від 10 до 25 балів залежно від конкретного випадку.

Оцінки семестрового екзамену та семестрового заліку визначається, як середньоарифметична оцінок двох модулів відповідно залікового кредиту (I або II). Організація виставлення екзаменаційної оцінки та умови її покращення наведені у п.3.4 Положення про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (тимчасовому).

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до державної шкали (5, 4, 3, 2) та шкали ECTS (A, B, C, D, E).

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в цілому правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬН О - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

5 Рекомендована література та нормативно-законодавчі акти, що відображають зміст облікової політики (в тому числі для підприємств залізничного комплексу)

5.1 Основна література

1 Облікова політика підприємства в ринкових умовах: Навч. посібник / Г.П. Журавель, В.Б. Клевець, П.Я. Хомин; За ред. П.Я. Хомина. – К.: ВД "Професіонал", 2009. – 320 с.

2 Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП “Рута”, 2001. – 512 с.

3 Облікова політика: Навч. посібник для студентів / За ред. Г.М. Давидова. – К: Знання, 2010. – 479 с.

4 Бутинець Ф.Ф. [та ін.](#) Бухгалтерський фінансовий облік: Підруч. для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / За заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. – 912 с.

5 Верхоглядова Н. І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навч.-практ. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 536 с.

6 Порядок представлення фінансової звітності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

7 План рахунків активів, зобов'язань, капіталу і господарських операцій підприємств і організацій України [Електронний ресурс]: [Наказ Мінфіну України від 30.11.99 № 291, зі змінами, прийнятими 09.12.2011 р. № 1591]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z>

8 Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: [Наказ Мінфіну України від 30.11.99 р. №291]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z>

9 Положення (стандарт) Бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [Електронний ресурс]: [Наказ

Мінфіну України від 31.03.99 р. №87, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

10 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» ([Форма №1](#)) [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 31.03.1999 р. № 87]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0396-99>

11 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати» ([Форма №1](#)) [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 31.03.1999 р. № 87, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99>.

12 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух коштів”, затверджене наказом Міністерство фінансів України від 31.03.99 р. №87 зі змінами і доповненнями]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>

13 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал» [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 31.03.99 р. №87]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

14 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 28.05.99 р. №137]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

15 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 24.04.2000 р. №92]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>

16 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 18.10.99 р. №242]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

17 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси” [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 20.10.99 р. №246, зі змінами і доповненнями]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

18 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 “Дебеторская задолженность” [Електронний ресурс]: [Положення

Мінфіну України від 08.10.99 р. №237]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

19 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 “Зобов'язання” [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 31.01.2000 р. №20]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

20 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 “Фінансові інвестиції”, [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіна України від 26.04.2000 р. №91 39 – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>

21 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Доход” [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 29.11.99 р. №290]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

22 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: [Наказ Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

23 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 “Об'єднання підприємств” [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 07.07.99 р. №163, зі змінами і доповненнями]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

24 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність” [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 30.07.99 р. №176]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

25 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва” [Електронний ресурс]: [Положення Мінфіну України від 25.02.2000 р. №39]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z>.

26 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс]: [Наказ Мінфіну України від 28.10.2003 р. № 601, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>

5.2 Додаткова література

27 Конституція України [Електронний ресурс]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996

року, текст Конституції України відповідає тексту, що існував до внесення змін Законом "Про внесення змін до Конституції України" № 2222-IV від 08.12.2004 р.]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru/content/constitution.html>.

28 Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]: [Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII, зі змінами та доповненнями від 22.02.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

29 Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: [Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-IV, зі змінами та доповненнями від 28.04.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

30 Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс]: [Закон України від 22.04.1993 р. №3125-XII, редакція від 07.08.2011 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

31 Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: [Закон України від 16.07.99 р. №996-XIV, зі змінами та доповненнями, редакція від 14.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

32 Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні [Електронний ресурс]: [Закон України від 26.01.93 р., зі змінами і доповненнями від 17.06.93 р.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.

33 Про підприємництво [Електронний ресурс]: [Закон України від 07.02.91 р. № 698-XII]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-XII>.

34 Про підприємства в Україні [Електронний ресурс]: [Закон України від 27.03.91 р.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.

35 Про податок з доходів фізичних осіб [Електронний ресурс]: [Закон України від 22.05.2003 р. № 889-IV]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show889-IV>.

36 Про відпустки [Електронний ресурс]: [Закон України від 15.11.96 р. №505/96-ВР, зі змінами від 02.11.2000 р. № 2073-III]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2073-14>.

37 Про Державний бюджет України на 2011 рік [Електронний ресурс]: [Закон України від 23.12.2010 р. № 2857-VI, редакція

від 29.12.2011 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2857-17>.

38 Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне страхування [Електронний ресурс]: [Закон України від 08.07.2010 р. №2464-IV, зі змінами та доповненнями, редакція від 01.10.2011 р.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.

39 Про колективні договори та угоди [Електронний ресурс]: [Закон України від 01.07.1993 р. №3356-ХІІ-ВР, зі змінами та доповненнями, редакція від 07.05.2008 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.

40 Наказ Укрзалізниці «Про вдосконалення організації заробітної плати і введення нових тарифних ставок та посадових окладів працівників залізничного транспорту України» від 10.11.2006. № 415-Ц.

41 Про видання нормативних актів з охорони праці, норми безплатної видачі спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам залізничного транспорту України [Електронний ресурс]: [Наказ Укрзалізниці від 15.03.04. № 166-ЦЗ].

42 Про застосування класифікатора матеріально-технічних ресурсів, які використовуються на залізничному транспорті України [Електронний ресурс]: [Наказ Укрзалізниці від 20.12.2001 р. № 716-Ц].

43 Про затвердження строків корисного використання малоцінних необоротних матеріальних активів і малоцінних та швидкозношуваних предметів в експлуатації [Електронний ресурс]: [Наказ Укрзалізниці № 172-Ц від 14.07.2003 р.].

44 Про методику розрахунку нормативу запасів матеріально-технічних ресурсів на залізничному транспорті [Електронний ресурс]: [Наказ Укрзалізниці від 28.12.2001 р. № 738-Ц].

45 Про нормативи технологічного незнижувального запасу товарно-матеріальних цінностей в розрізі господарств та залізниць [Електронний ресурс]: [Наказ Укрзалізниці від 01.07.2004 р. №512-ЦЗ].

46 Інструкція «Про порядок виключення з інвентарю залізниць тягового рухомого складу», затверджена Генеральним директором Укрзалізниці від 15.02.1995 р. № ЦТ-0002.

47 Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Інструкція Правління НБУ, затверджена постановою №22 від 21.01.2004 р.

48 Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Мінфіну України №59 від 13.03.1998 р.

49 Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку витрат, пов'язаних з виконанням капітального (деповського) ремонту за окремими одиницями об'єктів рухомого складу, затверджені наказом Укрзалізниці від 31.12.2003 р. №671-ЦЗ.

50 Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку окремих господарських операцій в основній діяльності залізничного транспорту, затверджені наказом Укрзалізниці від 31.01.2003 р. № 29-ЦЗ, погоджені МФУ листом від 14.02.2003 р. №053-3915.

51 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджені наказом Укрзалізниці від 22.12.1999 р. № 362-Ц (зі змінами та доповненнями).

52 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджені наказом Укрзалізниці від 03.07.2000 р. № 254-Ц (зі змінами та доповненнями).

53 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджені наказом Укрзалізниці від 30.12.1999 р. №379-Ц (зі змінами та доповненнями).

54 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджені наказом Укрзалізниці від 30.12.1999 р. №379-Ц (зі змінами та доповненнями).

55 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського

обліку 15 «Дохід», затверджені наказом Укрзалізниці від 15.02.2000 р. №62-Ц (зі змінами та доповненнями).

56 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджені наказом Укрзалізниці від 24.03.2000 р. №109-Ц (зі змінами та доповненнями).

57 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджені наказом Укрзалізниці від 03.07.2000 р. № 254-Ц (зі змінами та доповненнями).

58 Методичні рекомендації про порядок бухгалтерського обліку доходних надходжень, виручки та доходів від перевезень на залізничному транспорті України, затверджені наказом Укрзалізниці від 30.03.2004 р. №222-ЦЗ.

59 Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік робіт (послуг), що належать до основної діяльності залізничного транспорту, та Порядок розподілу доходних надходжень від основної діяльності залізничного транспорту» від 16.02.1998 р. №173.

60 Постанова Кабінету Міністрів України «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» від 26.09.2001 р. № 1266. Галузева угода між Державною адміністрацією залізничного транспорту України та (радою) профспілками на 2002-2006 рр. (продовжена на 2007-2011 рр.).

61 Постанова Правління НБУ «Про встановлення граничної суми готівкового розрахунку», затверджена постановою від 09.02.2005 р. №32.

62 Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів», затверджена постановою від 12.11.2003 р. №496.

63 Примірне положення про постійно діючу комісію про організацію обліку необоротних активів, затверджене наказом Укрзалізниці від 03.07.2000 р. № 254-Ц.

5.3 Інформаційні ресурси

1 Нормативні документи з питань фінансового обліку і фінансової звітності в Україні.

2 НТБ УкрДАЗТ (Харків, м. Фейєрбаха, 7).

3 Медіотека УкрДАЗТ (Харків, м. Фейєрбаха, 7).

4 ХДНБ ім. В.Г. Короленка (Харків, пров. Короленка, 18).

5 Харківський УНТЕІ (Харків, пр. Гагаріна, 4).